

2017 - 4

HOLLANDS Maandblad

**ARNON
GRANBERG**

**TON
ROZEMAN**

**PIM
TE BOKKEL**

**IRIS
LE RÜTTE**

**VROUWKJE
TUINMAN**

**IVO
BONTMUIS**

**MARIËKE
RIJNEVELD**

**EVA MARIA
STAAL**

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 4 – 2017

acht-en-vijftigste jaargang • nummer 833

april 2017

Opgericht in 1959 door K.L. Poll.

www.hollandsmaandblad.nl

Redactioneel – Deze maand

Sander Meij – Gedichten

Arnon Grunberg – Waarom ik afstand bewaar tot jury's

Marieke Rijneveld – Gedichten

Ivo Bonthuis – Ik, Sneeuwvlok

Jabik Veenbaas – Gedichten

Vrouwkje Tuinman – Quo vadis (ix)

Iris Le Rütte – Gedichten

Eva Maria Staal – Onder het oppervlak

Ton Rozeman – Niet daar

Pim te Bokkel – Het regent en je droomt

Pieter Kranenburg – Thee en beton

Tekeningen Hans Ebeling Koning

Auteurs in dit nummer

Colofon

Deze maand

Behalve vanwege de eerste tulpen en de eerste bomaanslag op de spelersbus van een voetbalclub, was deze maand enigszins memorabel omdat voor het tweehonderdste jaar de onderwijsinspectie rapporteerde over 'de staat van het onderwijs' in ons land. April bleek aldus geenszins de wreedste maand, zoals dichters abusievelijk menen, maar bovenal een onderhoudende maand. In elk geval voor wie het kon opbrengen het rapport van de onderwijsinspectie uit te lezen. Zulks is niet vanzelfsprekend, want voor de enkele zonderling die bladert voorbij het persbericht wordt het duidelijk dat ondanks de feestelijke toon van de inspectie, een orgaan van het ministerie van onderwijs, het gemiddelde niveau voor begrijpend lezen in het primair onderwijs in eindgroep 8 ligt rond het streefniveau van halverwege groep 6, terwijl slechts 20 procent van de leerlingen in het voortgezet onderwijs elke dag 'iets' leest, en 36 procent van de mbo-2 leerlingen de ondertiteling van tv-programma's niet kan lezen.

Het gaat er nu even niet om dat het vanuit dit perspectief geen wonder is dat er nog nooit zo weinig jongeren in Nederland een krant lezen en dat Nederland het enige land ter wereld is dat aan universitaire studenten bijspijkerkursussen geeft om het niveau van de moedertaal op te krikken. Het is misschien evenmin een wonder dat in Nederland het aantal verkochte boeken de afgelopen zeven jaar met bijna dertig procent is afgenomen. Dat is de grootste daling in de westerse wereld. Misschien wordt dit enigszins gecompenseerd omdat we ook het land zijn waar verreweg de meeste e-books illegaal worden gedownload.

Wij leven, zo kunnen we opgelucht concluderen, in een ongeletterd land, en wij weten het. Het is een troost dat de rekenvaardigheid nog veel sneller afneemt: in het lager onderwijs is het percentage leerlingen

dat het hoogste niveau van rekenen haalt in twintig jaar gedaald van 12 naar 4 procent, en in middelbaar onderwijs is dat voor wiskunde in dertien jaar gedaald van 7,3 naar 3,2. Nu ja, we zijn niet voor niets een van de gelukkigste landen ter wereld. Uit 'De staat van het onderwijs' blijkt trouwens dat de onderwijsinspecteurs, onderwijskwaliteitsborgers, onderwijsbestuurders en onderwijsdeskundigen een stuk gelukkiger zijn dan de docenten en leerlingen. De Nederlandse leerlingen behoren tot de minst gemotiveerde ter wereld en zij vermijden steevast complexe problemen, meldt de inspectie opgewekt. En de docenten gaan gebukt onder de verplichting alles te documenteren voor de inspectie: volgsystemen, evaluaties, sociaal-emotionele vragenlijsten, afvinklijsten, toetsmappen en protocol-administratie.

Zo blijkt het onderwijs te lijden aan een typisch Nederlandse kwaal: de toezichhouder is afhankelijk van de overheid en deel van het probleem dat ze controleert. In Finland, het land met het beste onderwijs van alle OESO-landen, is het ministerie van onderwijs honderd keer zo klein als in Nederland. Het land wemelt ook niet van de onderwijsraden, onderwijskoepels en andere bestuurlijke woekeringen die convenanten sluiten ter legitimering van de eigen bovenmodale banen. En het land gelooft niet in permanente onderwijsvernieuwingen. Inmiddels heerst er in ons onderwijs een pijnlijke ongelijkheid tussen geprivilegieerden en minder geprivilegieerden. Dat heeft de onderwijsinspectie wel ontdekt. – BB

Waarom ik afstand bewaar tot jury's

door Arnon Grunberg

‘Als je schrijft, heb je de heimelijke wens dat over je geschriften ooit bepaalde opmerkingen zullen worden gemaakt, en een paar van die opmerkingen heb ik in het juryrapport beluisterd. Ik wil hiermee helemaal niet zeggen dat ik die opmerkingen onderschrijf of billijk, maar het was heel aangenaam om ze te horen.’ Dat zei Karel van het Reve in 1982 bij het in ontvangst nemen van de P.C. Hooftprijs.

De onthechtheid en de eerlijkheid die hieruit spreken, lijken me voorbeeldig; ik zou niet weten hoe je als schrijver anders met lof en met prijzen om moet gaan.

Opmerkingen kunnen aangenaam zijn om te horen, maar dat betekent nog lang niet dat je volledig achter die loftuitingen gaat staan en moet gaan denken: ja, dit ben ik. De jury begrijpt me. Nee, juist het compliment dient te worden gewantrouwd.

Dat is misschien niet heel sympathiek, ik geef het toe, en in het dagelijkse leven probeer ik hoffelijk te zijn, maar de schrijver die ik wil zijn, streeft naar waarheidsvinding en plaatst die hoger dan de beleefdheid. Alleen al daarom moet ik mijn verlangen naar al te veel hoffelijkheid even onderdrukken.

Overigens kan ook bij negatieve kritiek enige afstand gezond kan zijn, iets wat met ik moeite heb geleerd, maar wat ik uiteindelijk min of meer onder de knie heb gekregen. Er wordt van alles op de schrijver, op de publieke persoonlijkheid geprojecteerd, daarin lijkt hij op het liefdesobject en op de therapeut, op wie eveneens van alles wordt geprojecteerd, zowel in positieve als negatieve zin.

Je moet andermans oordeel soms serieus nemen, maar het is verstan-

dig je er, ook als het een zinnig oordeel is, niet te veel mee te vereenzelvingen. Indien je althans wilt proberen iets van een autonome positie te handhaven.

Hiermee wil ik niet zeggen dat ik het liefdesobject van de jury ben, maar ik voel me wel degelijk de therapeut van de juryleden, al was het maar omdat ik niet graag object ben. Ik spreek liever zelf dan dat er over me wordt gesproken, ik handel liever dan dat er met mij gehandeld wordt. Om mijn vrijheid te bewaren, om mijn autonomie niet in gevaar te brengen, moet ik mij dus wel verbeelden dat ik hier niet het object ben over wie geoordeeld wordt; ik moet me aan dat oordeel onttrekken.

In de uitnodiging voor deze bijeenkomst, die ik ook ontving, stond dat 'geen oorlogsgebied hem te gevaarlijk is, geen politiek onderwerp hem te netelig'. Die 'hem', daar werd ik mee bedoeld, en 'hij' zou ook 'middenin de wereld staan'.

Dat was inderdaad aangenaam om te lezen, daar had Karel van het Reve gelijk in; lof is zo aangenaam als een verdovend middel. Die al te menselijke behoefte aan lof moet wel iets te maken hebben met het kind dat hoopt dat zijn ouders of opvoeders trots op hem zijn. Vrijwel ieder kind zal vroeg of laat tot de ontdekking zijn gekomen dat de liefde van zijn ouders voorwaardelijk is, of althans voorwaardelijk aanvoelt: er dient wel iets tegenover te staan. Het maatschappelijk falen kan al op school beginnen en ergens tijdens zijn schoolcarrière of misschien al daarvoor zal het kind geconfronteerd worden met de verwachtingen van de mensen die hem liefhebben en het zal beseffen dat het zich tot die verwachtingen moet verhouden. Daarmee wordt de liefde naast een plek van tederheid, zekerheid en verzorging ook de plaats waar ruilhandel en machtsstrijd plaatsvinden.

lees meer in het nieuwe nummer

De schemering van het geweten

Marieke Rijneveld

Wij zijn naaktslakken zegt het meisje, overal waar we komen laten we een spoor achter, niet om de weg terug te vinden maar om ons zelf niet kwijt te raken, hebben ooit ons huis verloren toen we te snel wilden oversteken, tonen elkaar de kalkbulten op onze ruggen waar de fundering en hoe het zo is gekomen- bij schemering pas de dag opzoeken heeft iets weg van spijbelen zonder machtsvertoon van je niet willen overgeven aan juf of regels- er wordt zout over onze koppen gestrooid om het verdriet op te lossen en alles wat we aan de straatstenen zijn verloren, zelfs de liedjes die we mee-neuriën zijn in ons hoofden geplant: wie een ontaarde jeugd heeft gehad, kent inmiddels zijn klassiekers. Om de hoek kopen we een ijsje, proberen trots en afhankelijkheid van elkaar te scheiden als discospikkels van softijs op onze tongen, eerst de kraak dan de zachtheid, en ik fluister dat ik bij haar blijf tot het eind der dagen, het hoorntje is zo taai dat ik er een metafoor bij zou kunnen verzinnen, maar we moeten hier alles afleren wat steeds om geruststelling vraagt, beweeg mijn kruis te veel tegen matras en knuffel, maak soms daders van ze of de vrouw in de jurk die in het huis woont die pas bij fantasie een voordeur krijgt, iets met ontblote billen en eenmaal jongen geworden laat ik mij smelten tot de zesjarige die als een weekdier gevangen in jampotje door glas vergroot werd tot wie hij niet was: soms moet je ergens de deksel van open laten om te zien of er gedacht word aan ontsnappen, mocht er aan gedacht worden is er een reden om een pincet aan te schaffen, wat we uitpluizen kunnen we nooit meer hetzelfde in elkaar zetten, zie je er zitten kriebelbeestjes in mijn buik want wie mij beweegt houdt niet van overleg. Het meisje zegt dat het geweten de gedaante heeft

van een opgezette vogel, dat zij eeuwig loeren maar nooit toe zullen happen, dat er in jagen niet geschoten hoeft te worden, enkel aan gedacht, zoals ik haar hand vasthoud, tegelijkertijd denk aan hoe ik voor een laatste brief mijn nieuwe vulpen zou gebruiken, haar weg zal schrijven om te verbloemen dat er bij te weinig afstand nog maar twee geodriehoeken tussen ons in passen, mijn hart net als mijn rekenschrift vol met optelsommen en verkeerde uitkomsten staat.

lees meer in het nieuwe nummer

Ik, Sneeuwvlok

door Ivo Bonthuis

Lieve B., wist je dat sommige mensen een beetje bang zijn voor jou? Daar zit ik nu al de hele dag aan te denken. Vandaar mijn humeurigheid. Als ik wat minder vaak om je lach dan gewoonlijk is het niet mijn schuld.

‘Uh,’ zeg je, en je steekt je grote teen in je mond.

Het is de schuld van andere mensen, dat ik zo zurig doe vandaag. Andere grote mensen. Bange mensen, zou ik zeggen, maar dat betekent niet zoveel. Ik heb genoeg van dat gezeur over bange mensen. Iedereen is bang.

Je blaast een mooie bel van spuug.

Dat ik vandaag niet zo lollig ben, is de schuld van mensen die niet de ballen hebben rustig bang te zijn. Papa durft dat best, rustig bang zijn. Ik ben bang, terwijl ik dit schrijf, dat ze mama iets aandoen wanneer ze straks in de metro zit op weg naar huis. Niet heel erg bang, maar wel een klein beetje. Het is een mini-angstje, altijd aanwezig wanneer ze alleen op stap is in de stad. Ik blijf er rustig onder. Ik doe er niks mee verder; nou ja, ik schrijf dit op, dan heb jij er later misschien iets aan.

Een ander rustig angstje dat ik op dit moment beleef: ik ben bang dat je me dan, als je groot genoeg bent om dit te lezen, zult verwijten dat ik een hopeloos sentimentele vorm kies om over politiek te schrijven. Dat ik propaganda bedrijft met de allergeodkoopste middelen. Vader vertelt zuigeling verhalen over de grote boze buitenwereld. Het kind maakt schattige geluidjes. Bah.

Mijn verweer zal zijn, lieve B.: je maakt nu eenmaal schattige geluidjes. ‘Pggg,’ doe je, en: ‘Mwèwèwè.’ En je stopt nu eenmaal heel koddig de grote teen van je rechtervoet in je mond, sinds je vanochtend hebt ontdekt dat het kon. Dat mogen de mensen best weten, dus vertel ik het aan iedereen.

Verder zal ik ter verdediging aandragen dat het soms geoorloofd is je van dezelfde middelen te bedienen als de vijand. Of eigenlijk moet ik zeggen: van dezelfde middelen als de lafaards die niet bang durven te zijn. Papa doet niet zo aan vijanden. Dat heeft hij ooit eens besloten. Daarom noemen sommigen, die dan wel geen vijand maar toch ook zeker geen vriend van hem zijn, hem Sneeuwvlok. Kwam hij laatst achter.

Papa is een sneeuwvlok.

Zie je die dikke, trage druppels langs het raam warrelen? Dat zijn sneeuwvlokken. Het is natte sneeuw, het blijft niet liggen, en dat brengt me op angst nummer drie, nu aanwezig, als altijd: ik ben bang dat jij nooit een dik pak sneeuw zult meemaken, zo een waarin je laarzen wegzakken tot aan de rand, zo een waaruit je een handjevol sneeuw schept om een sneeuwbal te maken, waarna je dat balletje net zolang over de grond rolt totdat je een loodzware bol hebt, voor een sneeuwpop of gewoon om daarna van een helling af te duwen totdat hij ergens tegenaan kapotslaat.

De mensen die papa een sneeuwvlok noemen, zeggen: *@bonthuis Stop boring us, climate change is a hoax #snowflake.*

Ik had het woord nooit als belediging gebruikt zien worden voordat ik de commentaren las op het twitteraccount van Donald Trump. Hij is de president van de Verenigde Staten van Amerika. Dat is een heel groot land aan de overkant van de zee, waar hele goede muziek en hele goede boeken vandaan komen. Ook hebben de mensen die daar wonen ooit eens jouw opa's en oma's gered van een stel idioten die doodsbang waren voor de gekste dingen: joden, jazz en schilderijen. Onder andere. Zonder de Verenigde Staten zouden jouw landen, Frankrijk en Nederland, een stuk ongelukkiger zijn. Maar dat moet je, zeker hier in Frankrijk, niet al te hard zeggen.

lees meer in het nieuwe nummer

Quo vadis (IX)

door Vrouwkje Tuinman

Het liefste wilde Alan Billis na zijn dood een gemotoriseerde arm. 's Ochtends zouden de medewerkers van het Gordon Museum dan de stekker in het stopcontact steken, en elke keer als er een bezoeker kwam, zou een bewegingssensor dat oppikken en werd de arm geactiveerd. Alan zou naar iedereen zwaaien.

'Maar dat is niet echt wat we hier doen,' vertelt William Edwards, curator van het museum. We drinken thee uit bekers met daarop het logo van het Gordon Museum voor Pathologie. Dit onderdeel van het Londense King's College is uitsluitend bedoeld ter lering – niet ter vermaak. Om er in te mogen, moet je geneeskunde studeren of bijvoorbeeld farmacie. Als je een van die studies aan King's College volgt, ben je er sowieso vaak. Het Gordon Museum grenst aan het mortuarium van het universiteitsziekenhuis. Ernaast zijn de ruimtes waar artsen in opleiding lichamen ontleden van mensen die postuum liever studieonderwerp zijn dan begraven of gecremeerd te worden.

Ook Alan Billis heeft zijn lichaam nagelaten aan de wetenschap. En aan de media. De taxichauffeur uit Torquay was 61 jaar oud en had longkanker toen hij een advertentie in de krant zag. Een televisieproductiemaatschappij zocht ten behoeve van een documentaire een proefpersoon voor een bijzonder experiment: het volgens oude Egyptische methodes mummificeren van een lichaam.

Sinds het begin van onze jaartelling is mummificatie zeldzaam, en gebeurt het eigenlijk altijd per ongeluk. Tussen twee spouwmuuren, in een zoutmijn, op een gletsjer. Soms zijn de resultaten indrukwekkend, maar meestal gebeurt er iets (de burens beginnen te klagen, het lijk wordt ontdekt en alsnog ter aarde besteld, het weer slaat om) waardoor het proces nooit voltooid raakt. Doelbewuste mummificatie had zo'n drie-

duizend jaar niet plaatsgevonden totdat Alan Billis zich opgaf voor het Channel 4-programma waarin forensisch archeologen iemand zouden mummificeren op de wijze zoals dat vermoedelijk vele eeuwen voor Christus gebeurde.

Hij was niet de enige, trouwens. Er reageerden een stuk of twaalf mensen op de oproep. Alan haalde het tot de shortlist. Edwards: 'Het is niet ongewoon dat we donoren weigeren die hun lichaam willen schenken aan de wetenschap – ook niet voor alledaagsere doeleinden. Bijvoorbeeld als ze teveel lichaamsdelen missen, of aan morbide obesitas lijden. Sommige mensen hebben zoveel medicijnen gehad dat ze “giftig” zijn. Die wijzen we allemaal af. We hebben gemiddelde lichamen nodig.'

Billis lichtte zijn familie pas over zijn wens in toen hij door de selectie was gekomen. Zijn echtgenote Janet moest even wennen aan het plan, dat 'weer echt iets voor Alan' was. Ze weet nog dat hij op een middag doodleuk zei: 'Ik heb me opgegeven om op de tv gemummificeerd te worden.' Alan hield nu eenmaal van van aandacht, stelt Edwards vast. De taxichauffeur gaf in elk geval geen krimp toen hij tegen de camera, die verderop in het proces zou filmen hoe hij opengesneden werd, speculeerde over zijn nagedachtenis. 'Mijn kleinkinderen zullen waarschijnlijk op school vertellen dat ik een farao ben.'

lees meer in het nieuwe nummer

Onder het oppervlak

door Eva Maria Staal

AGNES

Het sterfbed van mijn vader vergeet ik niet snel. Hij smolt gewoon weg. Al weken herkende hij niemand. Zijn vaardigheden zonken als kiezels naar de diepte: de macht over zijn sluitspier, de beheersing van zijn kringspier en de zeggenschap over zijn tong. Alles verdween, en zo snel: tachtig jaar leven verdampte in geen tijd. Hij werd broodmager; op het laatst was hij alleen nog maar van knoken. Daarop had de zwaartekracht gewacht. Geruisloos ontfutselde die de losse toebehooren. Zijn trouwring gleed af, na zestig jaar. Zijn kunstgebit viel eruit. Alles lag op de grond. De schoonmaaksters vonden het bij het vegen. Wat er van hem overschoot, verwelkte onder onze handen en we konden niets doen. Alleen maar kijken hoe hij door de nacht probeerde te zwemmen.

Mijn moeder bleef hoopvol. Ze hield zijn dood op afstand door appeltaart voor hem te bakken. In de extra tijd die mijn broer Bart en ik aan haar besteedden werden ook wij aan het schillen en kneden gezet. Achter onze rug kroop de herfst dichterbij.

Toen op een middag de rozijnen op waren, begon mijn moeder bijna te huilen en haastte Bart zich door de storm naar de winkel om nieuwe te halen. En omdat hij mijn moeder zo niet wilde zien, besloot hij meteen om ook maar voldoende bakmeel, kaneel en appels in te slaan. Suiker had ze altijd wel in huis.

‘Je vader hoeft het van mij niet met een vorkje te eten, met een lepel-tje mag ook. Hij vindt het de laatste tijd heerlijk als ik hem voer,’ sprak mijn moeder.

Zo zag zij dat. Ik wist weinig van mijn vader, maar wel dat hij niet

gevoerd wilde worden. Liever kneep hij het lepeltje waarmee je dat probeerde voor je ogen tot iets waar je nooit meer van kon happen.

Nu was hij gedwee. Als mijn moeder op zijn wang klopte, opende hij zijn mond.

‘Goed zo lieverd. Kijk eens wat ik hier heb?’

Op de dagen dat hij te apathisch was om zijn mond open te doen, kwam dat volgens haar doordat hij te lang niets lekkers gekregen had. Dan wrikte mijn moeder zijn dorre lippen van elkaar en duwde een flinke hap taart naar binnen.

Een paar keer ging dat goed. Tot afgelopen vrijdag. Wat moet een stervend mens met een mond vol taart als er geen speeksel, geen slikreflex en geen slokdarm-peristaltiek meer is? Dan ligt verstikking op de loer. Maar ook toen mijn vader de laatste kruimel had uitgekotst, konden Bart en ik mijn moeder maar met moeite laten stoppen met voeren. Niet eten bestaat niet in haar wereld. Wie niet wil eten, is volgens haar ten dode opgeschreven.

‘Ja,’ zeiden wij. ‘Ja, mamma, dat klopt.’

Toen vielen we stil. Wij in de hoop dat ze onze boodschap begrepen had, zij in de hoop dat zij ons verkeerd verstaan had, en mijn vader omdat hij doodop was.

De dag daarop kookte ik een varkenspoot met prei en spliterwt en gaar. Ik beende de poot uit en gooide het vlees terug in de soep. Buiten waaide het takken.

‘Waar ben jij nou mee bezig?’ vroeg Bart.

lees meer in het nieuwe nummer

Niet daar

door Ton Rozeman

Het terras lag in de schaduw, toch was het er warm. De betonnen gevel van het winkelcentrum met daarboven al even grijze appartementen smoorde elk zuchtje wind. Twee serveersters in korte broek liepen af en aan. De lunchpauze was zo goed als voorbij, de meeste ambtenaren waren terug naar hun bureaustoelen, wat ruimte gaf aan andere gasten: moeders met baby's en kleuters, stelletjes jong en oud, vrienden, toeristen.

Aan de rand van het terras zaten een man en een vrouw naast elkaar. Vanaf daar konden ze het plein overzien. De man kalend en in pak, de vrouw, die tien, twintig jaar jonger leek, in een topje en een afgeknipte spijkerbroek. Ze had haar nagels zwartgelakt.

Zeg eens iets, poesje, zei hij.

Wat moet ik zeggen? zei ze.

Gewoon, zei hij, iets.

Miauw, zei ze.

Hij ging met zijn hand onder haar zwarte krullen. Ze kronkelde.

Ik geef haar nog tien minuten, zei hij.

Dat zei je daarnet ook, zei zij.

Maar nu meen ik het, zei hij. Als ze er kwart over niet is, dan gaan we.

Ik zit hier goed, zei de vrouw. Lekker in de schaduw. Ik vind het geen straf.

Ze keken voor zich uit. Aan een tafeltje verderop vroeg een jongetje aan zijn moeder of hij met hun hondje over het plein mocht wandelen.

Wat heb ik je gezegd? zei de moeder. Daar is het veel te druk voor. Straks laat je mensen struikelen over de riem.

Nee hoor, ik ben voorzichtig, zei hij.

Dat kennen we wel van jou, zei ze.

Toen verscheen het meisje op wie de man en de vrouw blijkbaar hadden gewacht. Begin twintig leek ze. Grote roze zonnebril en cowboyhoed. De vrouw pakte de handtas waarmee ze de stoel tegenover hen bezet had gehouden, zodat het meisje kon gaan zitten.

Sorry, zei het meisje terwijl ze plaatsnam, de tram zat vast. Of eigenlijk niet eens mijn tram, maar de tram voor ons, we konden er niet langs.

Ze deed haar hoed af en legde die op schoot. Ze had lang blond haar dat een beetje golfde. De roze zonnebril hield ze op.

Je had een berichtje kunnen sturen, zei de man. Of bellen.

Ik wist niet dat het zo lang zou duren, zei ze.

Dan nog, zei hij. We zitten hier maar te wachten.

Het klinkt niet of je blij bent dat ik er ben, zei het meisje.

Ik ben heel blij, zei de man. Zijn we niet blij? vroeg hij aan de vrouw.

Miauw, zei de vrouw, en ze klauwde met haar zwarte nagels in de lucht.

Het meisje frummelde aan het koord van de cowboyhoed.

Ik heb dorst, zei ze.

Wij hebben ook dorst, zei de man. We hebben speciaal op jou gewacht. We hadden een uur geleden al iets kunnen bestellen.

lees meer in het nieuwe nummer

Thee en beton

door Pieter Kranenburg

‘Heb je geen masala chai?’ roept Mahaveer vanuit de eetzaal.

Subhash staat halverwege de hal die naar de receptie leidt. Hij draait zich abrupt om en schudt zijn hoofd. Heeft hij nou zijn wenkbrauwen bijgeknipt? In plaats van de borstelige liniaal van voorheen lijkt hij nu twee bescheiden streepjes te hebben.

‘Weet ik wel!’ roept Mahaveer. ‘Grapje!’

Hij laat het zakje Earl Grey in zijn kopje zakken en hengelt het op en neer. Uit de kan giet hij er wat melk bij. De barst in het porselein heeft de vorm van een bliksemschicht.

Buiten is het mistig. Mahaveer denkt aan zijn vader. Die klaagt elke zomer over de wolken die neerdalen om zijn geiten ontvoeren. Juist wanneer de hoger gelegen plateaus groen zien van het verse gras, de bloemen over de hellingen zijn uitgestrooid, en de appels blinken onder de dauwdruppels – als het feestmaal voor de geiten is opgediend, kortom – juist dan komen ze die arme beesten halen, zegt zijn vader. Mahaveer weet niet meer hoe vaak hij en zijn broers hebben moeten uitleggen dat de geiten gewoon verdwalen als het mistig is in de bergen. Op een middag vonden ze een geit op de bodem van een ravijn, met zijn gebroken linkerhoorn als een dode twijg op zijn schouders. Hij droeg onmiskenbaar het merkteken van zijn vaders kudde. Kijk dan, zeiden zijn broers. Uw geit is verdwaald en in het ravijn gevallen. Nee, zei zijn vader. De wolken hebben hem weer uitgespuugd.

Subhash komt terug van de receptie. De hakken van zijn schoenen weerklinken in de hal. Uit de linkerzak van zijn tweedjasje steekt een pochet. Hij heeft inderdaad zijn wenkbrauwen bijgeknipt.

‘Je lijkt nu wel een beetje op Irrfan Khan,’ zegt Mahaveer grijnzend. ‘Of nou ja, op zijn opa dan.’

Subhash kijkt hem alleen even aan. ‘Wat kom je doen, Maha?’

‘Subha, vergeef me. Ik heb vrij en ik wilde gewoon even langskomen.’

‘Dat is oké,’ zegt Subhash. Hij gaat zitten en plukt een theezakje uit de met nepgoud versierde theedoos. ‘Vertel eens, gaat het goed met je ouders?’

Op dat moment klinken er vijf scherpe roffels. Buiten gilt een vrouw. Subhash zucht, staat op en loopt naar de terrasdeuren, met Mahaveer in zijn kielzog. Buiten zien ze op het balkon een blond meisje van een jaar of tweeëntwintig.

‘Ik dacht dat ze me aanvielen!’ roept ze naar Subhash.

Het golfplaten dak boven het balkon roffelt nogmaals onder het gewicht van vlugge apenpoten.

‘Ze blijven op het dak, mevrouw,’ zegt Subhash. ‘Het is beter om ze niet te voeden.’

‘Dat deed ik niet,’ zegt het meisje.

‘Dan heeft u niets te vrezen,’ zegt Subhash met een glimlach.

‘Welcome to India,’ zegt een ander meisje, waarschijnlijk de reisgenote van het blonde meisje, die aan een tafeltje zit te roken. Ze klinkt sarcastisch.

lees meer in het nieuwe nummer

Auteurs in dit nummer

PIM TE BOKKEL (1983) – Debuteerde in 2007 met de poëziebundel *Wie trekt de regen aan?* (genomineerd voor de C. Buddingh'-prijs). In 2010 volgde *De dingen de dingen de dans en de dingen*, en in 2013 verschenen de bibliofiele bundel *Dit is hoe het gaat* en de reguliere bundel *Dit is hoe een storm ontstaat*.

IVO BONTHUIS (1976) – Woont en werkt in Parijs. Publiceerde verhalen in *Hollands Maandblad* en won de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2007/2008. In 2010 verscheen zijn roman *Iedere dag in dienst van jou* en in 2013 de roman *Niets en niemand*. Ontving in datzelfde jaar het C.C.S. Crone Stipendium.

ARNON GRUNBERG (1971) – Schrijver en columnist. Ontving o.m. de Anton Wachterprijs, de F. Bordewijkprijs, tweemaal de Gouden Uil, tweemaal de AKO-literatuurprijs, de Libris literatuurprijs, de Constantijn Huygens-prijs en de Frans Kellendonk-prijs. Onlangs werd hem de Gouden Ganzenveer uitgereikt.

HANS EBELING KONING (1931) – Beeldend kunstenaar. Was tussen 1960 en 1987 docent tekenen en schilderen aan de Academie voor Kunst en Industrie (AKI) te Enschede.

PIETER KRANENBORG (1994) – Doet de masteropleiding Urban Studies aan de Universiteit van Amsterdam. Publiceerde eerder in *Tirade* en *Hollands Maandblad*. Ontving in 2016 de *Hollands Maandblad Aanmoedigingsbeurs* (categorie proza). Dit voorjaar debuteert hij met zijn verhalenbundel *Astronaut*.

IRIS LE RÜTTE (1960) – Maakt beelden, en publiceert tekeningen en poëzie in o.m. *Hollands Maandblad*. Onlangs verscheen de vierde druk van haar dichtbundel met tekeningen *Ik dicht je bij me*, alsook haar oeuvercatalogus *Schaduwplaats – Sculpturen, openbare ruimte, tekeningen, gedichten*; www.irislerutte.nl.

MARIEKE RIJNEVELD (1991) – Dichter, schrijver, muzikant. Ontving in 2015 de *Hollands Maandblad Aanmoedigingsbeurs* (categorie poëzie) en in 2016 de C. Buddingh'-Prijs voor haar debuutbundel *Kalfsvlies*. Schrijft korte verhalen in *Hollands Maandblad* en werkt aan een roman; www.mariekerijneveld.nl.

TON ROZEMAN (1968) – Schrijver. Publiceerde o.a. de verhalenbundels *Intiemer dan seks* (2001), *Misschien maar beter ook* (2004) en *Wat ik van liefde weet* (2013), alsook *Korte verhalen schrijven* (2011).

EVA MARIA STAAL (1960) – Haar debuutroman *Probeer het mortuarium* (2007) werd onderscheiden met de Schaduwprijs en de Lucy B. & C.W. van der Hoogt-prijs. Werkt aan een nieuwe roman.

VROUWKJE TUINMAN (1974) – Publiceerde diverse dichtbundels en romans. In 2004 ontving zij de *Hollands Maandblad Schrijversbeurs* en in 2010 de *Halewijnprijs* voor haar gehele oeuvre. In 2015 verscheen haar recentste dichtbundel *Sanatorium* en in 2016 haar recentste roman *Afscheidstournee*.

JABIK VEENBAAS (1959) – Dichter, filosoof en vertaler. Hij publiceerde zes dichtbundels, met als recentste *Mijn vader bad* (2015). In 2013 verscheen zijn studie *De Verlichting als kraamkamer*.

HOLLANDS Maandblad

Redactie: Bastiaan Bommeljé

Redactieraad: Gerard van Emmerik, Beatrijs Ritsema, Mark Boog en Willemijn Lindhout

Vormgeving: Steven Boland

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, thans Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Redactiesecretariaat: Hollands Maandblad • p/a Willem Fenengastraat 2-A • 1096 BN Amsterdam • Tel. 020-4213830 • info-hm@uitgeverijpodium.nl (niet voor kopij)

Bij ongevraagde bijdragen postzegels voor antwoord bijsluiten

Uitgevers: Uitgeverij Podium in samenwerking met Stichting Hollands Maandblad, Willem Fenengastraat 2-A • 1096 BN Amsterdam

Abonnementen: 12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 79,50 • Proefabonnement (3 nummers) € 20,- Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd, worden automatisch verlengd

Opgave: S.P. Abonneeservice • Postbus 105 • 2400 AC Alphen aan den Rijn.

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 0172-476085.

Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers: € 7,50 • dubbelnummers € 9,90 • Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling bij Uitgeverij Podium dan wel via www.hollandsmaandblad.nl – HollandsMaandblad@spabonneeservice.nl